

Rapportage validatie NDFF 2017

16-01-2018
Versie 1.0

Inhoud

1	Validatie 2017	3
1.1	Algemeen/data bronnen	4
1.2	Aantal validaties	4
1.3	Ontwikkelingen	5
1.4	Toekomst	5
2	Samenvatting van de validatie per soortgroep	6
2.1	Bestuivers	6
2.2	Dagvlinders	6
2.3	Kreeften en macrofauna	6
2.4	Libellen	6
2.5	Macro-nachtvlinders	7
2.6	Microlepidoptera	7
2.7	Mossen en korstmossen	7
2.8	Overige insecten	8
2.9	Paddenstoelen	8
2.10	Reptielen, amfibieën en vissen	8
2.11	Sprinkhanen en krekels	9
2.12	Vaatplanten	9
2.13	Vogels	10
2.14	Weekdieren	10
2.15	Zoogdieren	10

1 Validatie 2017

Zoals ieder jaar worden de rapportages opgemaakt en een nieuwe begroting ingediend voor het nieuwe validatiejaar. Helaas is het niet mogelijk om iedereen op 1 januari de nieuwe opdrachtbrief te sturen. Toch wordt, ook dit jaar, iedereen op de hoogte gebracht dat deze opdracht er aan komt en dat de coördinatie van validatie gewoon vanaf 1 januari moet plaatsvinden.

In 2018 zal dit proces van opdrachtbrieven worden gewijzigd. BIJ12 stuurt dan een offerteverzoek uit voor elk validatieteam met het verzoek in de offerte te specificeren aan welke activiteiten elk van de soortgroepcoördinatoren (SGC's) hun inspanningen verwachten te besteden om daarmee de verantwoording van uren te stroomlijnen. De kaders waarin de coördinatoren komend jaar werken zullen nagenoeg het zelfde blijven als 2017. Het gaat om administratieve en inhoudelijke issues binnen de teams, teambuilding, de inhoudelijke afstemming/proces, actieve sessies, bijeenkomsten etc. Ook wordt in 2018 de soortgroepcoördinatoren gevraagd om de validatoren aan te dragen voor een waardering.

De in 2017 gestelde voorwaarden, dat de soortgroepcoördinatoren per kwartaal rapporteren, deuren verantwoorden en dat de validatoredag wordt bezocht, blijven ook in 2018 gelden.

Afgelopen jaar zijn ondanks de herinneringen toch enkele kwartaalverslagen later binnengekomen. Uiteindelijk zijn wel alle verslagen ontvangen.

Deze kwartaalrapportages zijn in de commissie kwaliteitsborging besproken en issues die betrekking hebben op het validatie proces zijn hier opgepakt (en later opgelost), issues m.b.t. de techniek zijn afgelopen jaar gemeld bij het serviceteam, die deze meldingen snel heeft behandeld..

Ook afgelopen jaar is de validatoredag georganiseerd om kennis te delen en nieuwe inzichten te presenteren. Hierbij wordt van alle SGC's verwacht dat ze aanwezig zijn. Helaas waren ook afgelopen jaar enkele coördinatoren, met kennisgeving, afwezig.

De validatiecoördinator heeft afgelopen jaar contact gehad met de verschillende SGC's. Binnen enkele validatieteams speelde soms issues m.b.t. validatietechniek. Deze zijn inhoudelijk naar het serviceteam gestuurd. Ook het bijhouden van de rechten voor validatoren om te kunnen valideren (of niet meer) verdiende aandacht. Op de website van de NDFF worden de validatieteams en hun validatoren gepresenteerd. Ook hebben verschillende nieuwe mensen rechten ontvangen om op het validatieportaal te kunnen valideren. In totaal zijn dat er zo'n 20 geweest.

Daan Drukker heeft de rol van soortgroepcoördinator overgenomen van Vincent Kalkman voor het team libellen. Glenn Lelieveld heeft deze rol van Hans Hollander overgenomen voor de zoogdieren. Met beide heren is overleg geweest over de opvolging en de update voor validatie.

Ook is in 2017, vooral het eerste halfjaar, geprobeerd om iedere twee weken een update te sturen naar de soortgroepcoördinatoren. Dit is redelijk gelukt. Gezien de communicatie en de betrokkenheid wordt dit in 2018 wederom opgezet, maar dan ook het hele jaar door.

Met de mensen die betrokken zijn in het validatieteam paddenstoelen is overleg gevoerd en is een test gedaan om drie soorten automatisch te valideren. De uitkomsten daarvan werden positief ontvangen, maar lang niet alle soorten zijn op deze manier te valideren. In een vervolgoverleg zijn afspraken gemaakt om de achterstand bij de paddenstoel-waarnemingen in te gaan lopen..

De validatoredag van 29 september 2017 weer geslaagd. Er waren echter 45 deelnemers. Er is voldoende motivatie en stimulans om de validatoredag voort te zetten. De inhoud en lengte van de dag zullen komend jaar worden aangepast. De validatoredag voor 2018 is nog niet vastgelegd, maar wordt begin 2018 concreet gepland en vastgelegd met Dierenpark Amersfoort.

Er is besloten de waardering deze keer in de vorm van een waardebon te verdelen onder de mensen die ten minste 1000 waarnemingen hebben gevalideerd.

Op 28 september werd de 50 miljoenste waarneming in waarneming.nl ingevoerd, een mijlpaal!

Er zijn veel kleine bugs opgelost in het validatieportaal. Het is technisch niet meer mogelijk om eigen waarnemingen te valideren. De waarnemingen die eerder door dezelfde persoon waren gevalideerd zijn allemaal opnieuw door de automatische validatie gehaald. Voor de kleinere groepen geldt soms dat de validatoren een correctie doorgeven en die vervolgens goedkeuren. Daarmee valideren ze in principe hun eigen oordeel. Binnen de commissie kwaliteit zal dit nog eens besproken worden. De grotere soortgroepen hebben een hogere sociale controle, maar voor de echte specialisten van kleine soortgroepen is dit relevanter.

Ook is de communicatie met de tuintelling verbeterd al geven validatoren aan deze gegevens liever niet in het validatieportaal te krijgen. Voor de planten en dagvlinders is de doorstroom gestopt.

Begin 2018 zal een grote release van het validatieportaal plaatsvinden waarin veel wensen met betrekking tot gebruikersvriendelijkheid worden doorgevoerd. Er worden o.a. aanpassingen gedaan om het aantal klikken te verminderen om tot de validatie te komen.

1.1 Algemeen/data bronnen

In 2017 zijn een aantal grote bronbestanden ingeladen. Via het serviceteam zijn de soortgroepcoördinatoren vooraf op de hoogte gebracht zodat de bulk niet als een verrassing zou komen. Echter bleek in de praktijk vaak de data toch onvolkomenheden te bevatten. Met name waarnemingen over een lange tijdsperiode gaven problemen. Hierdoor komen soorten in de handmatig de validatie terwijl deze normaliter door de automatische validatie heenkomen. De overeenkomst met fenologie een waarnemingsdatum zorgde voor een mis-match. Dit probleem is met prioriteit opgelost.

1.2 Aantal validaties

In tabel 1 en 2 staat het validatieoverzicht van 2017. Deze getallen komen uit de NDFF (tabel 1) en uit Waarneming.nl (tabel 2). Het blijkt dat de som van getallen op het dashboard van het validatieportaal vaak afwijkt van deze getallen. De oorzaak hiervan is lastig te bepalen, maar heeft te maken met dat verschillende bronhouders op verschillende wijze inladen. De getallen van het dashboard geven in ieder geval de voortgang aan en bieden overzicht om direct naar de waarnemingen door te klikken.

Tabel 1: aantal validaties ingeladen in de NDFF

Validatie	via Telmee.nl	via Waarneming.nl
handmatig	2.874.779	1.041.568
automatisch gevalideerd	4.136.908	4.602.333
nog te valideren	229.652	19.524
totaal	7.241.339	5.663.425

In 2017 zijn in totaal ruim 12,5 miljoen waarnemingen ingeladen en gevalideerd, waarvan bijna 4 miljoen handmatig door validatoren zijn gevalideerd. De meeste validaties komen uit de grote soortgroepen, vogels, planten, zoogdieren en vlinders. Inmiddels zijn er bijna 300 validatoren (incl. admins van Waarneming.nl) betrokken bij de validatie. Ondanks dat er 50% minder waarnemingen zijn ingeladen (21,5 versus 12,5 miljoen), ligt het aantal handmatig gevalideerde waarnemingen gelijk (rond de 4 miljoen).

Tabel 2: aantal validaties op Waarneming.nl

Validatie	mutatie 2017
handmatig	1.618.407

automatisch gevalideerd	2.882.313
nog te valideren	3.305.720
totaal	7.806.440

Uit tabel 2 blijkt dat er 600.000 waarnemingen meer op Waarneming.nl handmatig zijn gevalideerd, dan zijn ingeladen in de NDFF. Het is mogelijk dat een deel van de waarnemingen wel handmatig gevalideerd is, maar niet is goed gekeurd of niet mogen worden doorgeladen (van de waarnemer zelf) naar de NDFF. Duidelijk is in ieder geval dat de validatoren en admins een behoorlijke inspanning leveren om de gehele dataset valide te krijgen.

Wel zit er een verschil in automatisch gevalideerde waarnemingen die van Waarneming.nl komen en zijn ingeladen. Dit verschil wordt veroorzaakt omdat waarnemingen die niet gevalideerd zijn op waarneming.nl wel door de automatische validatie gaan en de goedgekeurde waarnemingen doorgeladen worden naar de NDFF. Op waarneming.nl blijft de status onbekend/niet gevalideerd.

Deze tabellen zijn dynamisch, maar geven een beeld van de verhoudingen automatisch en handmatig gevalideerd. De toename van waarnemingen heeft ook te maken met het inladen van de grote sets van terreinbeheerders in 2017.

Rond de validatoredag wordt ieder jaar bepaald wie meer dan 1000 validaties op zijn naam heeft staan. Dit jaar is de inzet beloond met waardebon van Bever-sport. Dit jaar kwamen 95 validatoren in aanmerking voor deze attentie. Een kleine daling t.o.v. vorig jaar.

1.3 Ontwikkelingen

In het kader van validatie is de validatiecoördinator vrijwel altijd betrokken bij nieuwe releases van het validatieportaal. De wijzigingen zijn gecommuniceerd met de SGC's. Ook als bulk data werd ingeladen werden de SGC verwittigd via het serviceteam.

De wensen om het validatieportaal te verbeteren zijn verzameld op en na de validatoredag. Deze wensen zijn met hoge prioriteit opgepakt om te implementeren. Het zijn vooral wensen om het aantal kliks te verminderen en beter overzicht van de waarneming in een beeld te krijgen.

Ook zijn enkele pop-ups bij de invoerschermen ingebouwd. Bijvoorbeeld dat soorten niet gedetermineerd kunnen worden zonder specifiek bewijsmateriaal.

1.4 Toekomst

Voor 2018 wordt een nieuw voorstel ingediend en geeft BIJ12 wederom opdracht voor de coördinatie van de validatie. De validatoredag wordt in januari 2018 vastgesteld. Er wordt gestreefd naar een frequente communicatie en de soortgroepcoördinatoren nog meer te betrekken bij de technische ontwikkelingen binnen het validatieportaal.

Zoals aangegeven zal er een offerte-uitvraag volgen om de soortgroepcoördinatoren hun eigen afspraken te laten maken. Hiermee ontstaat een breder draagvlak en kan het budget worden toegekend voor de specifieke afspraken.

2 Samenvatting van de validatie per soortgroep

Per soortgroep worden enkele aspecten van afgelopen jaar uitgelicht.

2.1 Bestuivers

Het validatieteam bestuivers is ingedeeld in bijen en zweefvliegen. De soortgroepcoördinatoren zijn Menno Reemer en John Smit. Dit validatieteam kent nu zeventien validatoren. De validatie richt zich volledig op Waarneming.nl, waar de meeste bijengegevens binnenkomen. Alleen waarnemingen met foto's worden gevalideerd en hierbij wordt niet gewerkt met kennisregels o.i.d.

Hoewel de flinke achterstand uit voorgaande jaren grotendeels is weggewerkt ligt er een gemiddelde achterstand van 16% van de foto-waarnemingen. Er zijn 35.000 bijenwaarnemingen en 67.000 zweefvliegwaarnemingen gevalideerd. Van de zweefvliegen zijn vrijwel alle foto's gevalideerd (97%).

Op 9 december 2017 is een bijeenkomst georganiseerd voor validatoren. Voor 2018 wordt geprobeerd de validatie op het NDFF portaal van de grond te krijgen.

2.2 Dagvlinders

De validatie verloopt goed en kent nauwelijks achterstanden. Gedurende het gehele jaar zijn geregeld steekproeven genomen door de vreemde stippen op de verspreidingskaartjes te controleren. Hierdoor worden soms inlaadfoutjes ontdekt. Daarnaast zijn soorten als geelsprietdikkopje, en oranje zandoogje zoveel mogelijk nagevraagd als het om onbekende locaties ging.

De BBD heeft geen waarnemingen behandeld. Diegene via het NDFF portaal konden snel digitaal worden verwerkt, de waarnemingen via waarneming.nl zijn via mail verzameld en werden in 2017 allemaal beoordeeld. De vijf validatoren kunnen het werk goed aan en hebben onderling goed contact.

Voor de Europese soortenlijst is uniformiteit behaald voor Observado.org. Nu zijn de Nederlandse namen in overeenstemming met elkaar.

Er zijn nog altijd veel waarnemingen van bijvoorbeeld Staring Advies in Waarneming.nl die niet te valideren zijn. Deze set staat al in de NDFF en wordt niet nogmaals gevalideerd. Het op niet te beoordelen zetten heeft voor een subset gewerkt,

2.3 Kreeften en macrofauna

De groep heeft macrofauna als soortgroep gekregen, dit was voorheen beleidsrelevante soorten. Echter zijn deze specialisten vooral gericht op aquatische soorten en hebben het vliegend hert, als beleidsrelevante soort, ook in het vizier.

Momenteel zijn tien validatoren actief op (grotendeels) Waarneming.nl en het validatieportaal voor het valideren van de invasieve kreeften (acht soorten) en beleidsrelevante (aquatische) ongewervelden (vliegend hert, twee waterkevers en zes 'typische soorten' van beschermde habitatrictlijngebieden). Verder vallen 958 (valideerbare) soorten onder deze groep, ongeveer de helft van het totaal aantal soorten.

Er is een flinke inhaalslag geweest voor de langpootmuggen. De nieuwe validator Pjotr Oosterbroek heeft hier een belangrijke bijdrage aan geleverd. Hierdoor is de achterstand van validatie verschoven naar de waterkevers. De totale achterstand is ongeveer 16% en 95% van het totaal aantal was ingevoerd via waarneming.nl.

Er zijn geen grote achterstanden en de onderlinge communicatie verloopt goed.

2.4 Libellen

Het soortgroepcoördinatorschap is van Vincent Kalkman overgedragen aan Daan Drukker. Daan werkt ook bij EIS-Nederland en heeft zich afgelopen jaar verdiept in het team en de achterstanden die er nog lagen.

Het validatieteam kent 14 validatoren, waarbij Martin Borsboom en Roy van Grunsven zijn toegevoegd aan het validatieteam. De onderlinge communicatie is goed en het team is vooral op waarneming.nl actief. De achterstanden zijn begin 2017 weg-gewerkt, maar zijn gedurende het jaar weer wat opgelopen. Wel zijn steekproeven genomen en verschillende waarnemingen opnieuw gevalideerd.

2.5 Macro-nachtvlinders

In 2017 is het validatieteam uitgebreid met 5 validatoren. Hierbij ook enkele rupsen-experts. Er is onderling goed contact en de soortgroepcoördinator heeft bijeenkomsten verschillende nachtvlinder groepen zoals de secties Ter Haar en Snellen van de Ned. Entomologische Vereniging, Stichting Tinea, Microlepidoptera.nl en enkele deskundigen bijgewoond.

Onder de validatoren wordt de validatoredag als minder interessant gezien. Wellicht als er een combinatie is met een avond nachtvlinderen dat mensen geneigd zijn wel te komen. Begin 2018 worden de kennisregels nog eens beschouwd door de validatoren en enkele aanpassingen gemaakt. Met de nieuwe kennisregelmodule zal dit in de toekomst makkelijker gaan.

Op het validatieportaal is kleine achterstand vanwege de toename van rupsenwaarnemingen. Op waarneming.nl ligt ook nog een achterstand. Door de app Obsidentify worden nachtvlinders vaker goed gedetermineerd, hetgeen voor een toename zorgt van gevalideerde waarnemingen.

2.6 Microlepidoptera

Er is een positieve kentering wat betreft de contacten tussen De Vlinderstichting en Tinea. Er wordt gezamenlijk gericht op de goede validatie van de waarnemingen.

Er zijn nog steeds enkele zaken niet duidelijk over de wijze en procedures van validatie. Zo is de uitlevering van NDFF gegevens naar Noctua (Werkgroep vlinderfaunistiek) nog onduidelijk.

Ook heeft Tinea nog geen duidelijk zicht op de validatoren die op waarneming.nl betrokken zijn. Temeer ook omdat hier geen onderscheidt wordt gemaakt tussen micro- en macronachtvlinders.

2.7 Mossen en korstmossen

Waarnemingen van mossen en korstmossen komen op verschillende manier in de NDFF. Via waarneming.nl (hoofdzakelijk via foto's), via het BLWG-bureau (via de loader en met voorvalidatie door de bureaucoördinator i.s.m. specialisten), via de NDFF Verspreidingsatlas (loader met validatie in het NDFF Validatieportaal), en via andere partijen.

De capaciteit van het validatieteam is voldoende. Bij de invoerportalen (Telmee) is het aantal ingevoerde waarnemingen gering. Bij Verspreidingsatlas.nl begint de invoer van mossen en korstmossen nu langzaam op gang te komen. De validatie verloopt via het NDFF-validatieportaal en zal hoofdzakelijk via autovalidatie verlopen. BLWG-“reviseurs” zijn validatoren die herbariummateriaal bekijken voor bijzondere soorten (!~200-300), die niet van een foto te herkennen zijn. Daarnaast worden regelmatig revisies uitgevoerd van oud herbariummateriaal om bijvoorbeeld oude waarnemingen van nieuwe en gesplitste soorten te genereren.

In het tijdschrift Buxbaumiella is een overzicht van bijzondere waarnemingen van mossen gepubliceerd uit de afgelopen 3 jaar. Hiermee werden een stuk of 20 fouten gevonden in het databestand.

Bij mossen en korstmossen zijn geen grote achterstanden in de validatie. In de overzichten van Telmee vallen nu vooral oudere waarnemingen uit de Landelijke Vegetatiedatabank op. Bij Waarneming.nl zijn er veel ongevalideerde en niet te beoordelen foto's van korstmossen (~30%). Bij de mossen is de achterstand gering, maar

daar staat tegenover dat er t.o.v. korstmossen relatief weinig mossen worden ingevoerd. Bijzondere waarnemingen krijgen bij de handmatige validatie in het algemeen meer prioriteit.

De BLWG organiseerde in september een korstmossen inventarisatieweekend in Groningen. Daarnaast werd voor mossenvalidatoren in oktober een workshop moerasmossen georganiseerd. Hieraan deden 14 personen mee, waaronder 5 validatoren. Korstmossen vormen veruit het grootste deel van de handmatig te valideren waarnemingen. Ook stimuleert de BLWG het bijwonen van excursies met specialisten bij de online-validatoren, en het leiden van excursies door specialisten.

2.8 Overige insecten

Het validatieteam is ingedeeld in subgroepen insecten.

Er is overzicht gemaakt van de betreffende soortgroepen (11) en de 46 validatoren. Enkele validatoren richten zich binnen de insectenfamilies op enkele soortgroepen zoals de lieveheersbeestjes binnen de kevers of de bladvlooiën onder de snavelinsecten. In 2017 is het aantal validatoren uitgebreid, maar wordt nog steeds validatoren gezocht voor de lastige groepen.

Door de atlasprojecten lieveheersbeestjes en wantsen zijn van deze groepen vrijwel alle foto-waarnemingen gevalideerd.

De meeste insectenwaarnemingen komen binnen via Waarneming.nl, om de validatie niet te versnipperen ligt hier vooral de focus. De soortgroepcoördinator heeft contact met de validatoren. Onderling is het contact minder omdat de expertise gebieden van de validatoren, door de verschillende insectengroepen, soms uiteen ligt.

2.9 Paddenstoelen

Begin 2017 is Grieta Fransen overleden, hiermee heeft het validatieteam niet alleen een vriendin verloren, maar ook een zeer actieve validator.

Er zijn gesprekken binnen de NMV en met BIJ12 (Renée en Albert) over de validatie van waarnemingen van paddenstoelen. Er zijn een drietal soorten als pilot gekozen om automatische te valideren. De NMV heeft duidelijk aangegeven niet te vertrouwen op de automatische validatie van paddenstoelen.

Het lijkt erop dat niet alle soorten niet goed automatisch te valideren zijn.

Validatie met foto's op Waarneming.nl verloopt goed en de discussies via het forum worden goed begeleid. Het vinden van validatoren om de achterstand in te lopen blijft moeilijk, omdat er weinig deskundigen beschikbaar zijn. Het vinden van validatoren blijft moeilijk. Veel deskundigen van de Nederlandse Mycologische Vereniging hebben weinig affiniteit met Waarneming.nl en Telmee/NDFF, waardoor ze ook niet willen valideren.

Eind 2017 is een start gemaakt met de vorming van één validatieteam. In dit team komen alle validatoren van waarneming.nl, NDFF en de NMV-kartering bij elkaar. Het team zal onder leiding komen te staan van de karteringcommissie van de NMV. De soortgroepcoördinator zal worden aangestuurd door de NMV-KC, en zal de dagelijkse coördinatie verzorgen.

Begin januari 2018 zal er verder overleg zijn tussen de NMV, soortgroepcoördinator en de NDFF, waarbij heldere afspraken voor de toekomst zullen worden gemaakt.

2.10 Reptielen, amfibieën en vissen

Soortgroepcoördinator Raymond Creemers heeft zijn taak per 1 januari 2017 overgedragen aan Rémon ter Harmsel.

Er zijn twee validatoren bijgekomen in 2017, Pim Lemmers die vooral zeevissen zal valideren en Tariq Stark voor amfibieën. Erik Binnendijk heeft zijn rol opgezegd. Hij

valideerde vooral zeevissen en is door Pim vervangen. Er zijn nog wat achterstanden te verwerken, maar binnen het totaal aantal ingevoerde waarnemingen ligt dit percentage rond de 1%. Er worden geregeld inhaalslagen gemaakt.

De invoer verloopt rechtstreeks via Telmee of via de loader, waarbij reeds gecontroleerde bestanden worden geladen. Voor de interne projecten van het RAVON-kantoor is er een structurele invoer via mappen, waardoor de waarnemingen die eerst los in de databanken terecht kwamen nu worden opgeslagen als daglijstjes.

In 2016 is een nieuw portaal opgebouwd in verband met het Meetnet Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb). De data hiervan kan sinds zeer recentelijk met behulp van een label-protocol in de NDFF direct worden opgevraagd. Het meetjaar 2017 is ondertussen afgelopen, en de grote influx aan nieuwe waarnemingen is al grotendeels weggewerkt.

De nomenclatuur voor herpetofauna is in 2017 aangepast, dit heeft vooral gevolgen op Europees niveau. Voor de Nederlandse soorten had dit nauwelijks invloed.

RAVON organiseert jaarlijks de RAVONdag, inventarisatie-weekenden en excursies waarbij validatoren elkaar regelmatig treffen. Op forums en social media (facebook en twitter) wisselen ze onderling kennis uit en reageren op lastige of incorrecte determinaties. Sommige determinatievragen worden ook afgehandeld via de RAVON-hulpdesk. Op de RAVON-dag van 11 november jl. is door Rémon een presentatie gegeven over het validatieproces.

2.11 Sprinkhanen en krekels

Er zijn acht validatoren betrokken bij de validatie van sprinkhaan- en krekelwaarnemingen. De meeste sprinkhanenwaarnemingen komen binnen via Waarneming.nl. Hier zijn vrijwel geen achterstanden. Via het forum van Waarneming.nl en via de mail vinden regelmatig discussies plaats over moeilijke soorten.

De automatische validatie lijkt goed te werken. Na de bulkladingen van SBB en NM zijn steekproeven genomen en is de achterstand van de validatie weggewerkt. De validatieregels zijn ook op Waarneming.nl zo evenredig mogelijk afgestemd met die op het NDFF-portaal.

Er is goed onderling contact en met waarnemers waarbij correspondentie nodig is.

2.12 Vaatplanten

Voor deze grote groep soorten zijn 50 validatoren betrokken en zijn meer dan 78.000 waarnemingen gevalideerd op het NDFF portaal. De enorme achterstanden flink gereduceerd, door verbeterde validatieregels. Het is nog altijd zeer wenselijk om de validatiestatus van de NDFF ook op Waarneming.nl terug te zien en dat terugkoppeling naar de waarnemer ("uw waarneming is goedgekeurd") belangrijk is om mensen gemotiveerd te houden.

Er wordt overleg gevoerd met mensen van Natuurmonumenten om mee te valideren, t.b.v. de grote datasets (in ieder geval die van NM).

Op de validatorenendag werd duidelijk dat het programma niet wervend genoeg is. Regionale bijeenkomsten worden als waardevoller gezien. De agenda en lage opkomst speelde een rol bij de bespreking waar de soortgroepcoördinator en vier validatoren aanwezig waren.

In januari 2017 is een bijeenkomst georganiseerd in Noord-Holland. Hier werd onder andere de systematiek van validatie uitgelegd, maar ook de verspreidingsatlas toegelicht. De eerste drie maanden werden 14.000 waarnemingen gevalideerd (in totaal werden meer dan 100.000 waarnemingen gevalideerd in 2017). De voorgenomen andere bijeenkomsten zijn naar 2018 uitgesteld.

2.13 Vogels

Net als vorig jaar is door het oplossen van het probleem dat jaarwaarnemingen (veel gebruikt in broedvogelsets) in de handmatige validatie terecht kwamen de bestede tijd van de validatoren bij Telmee afgenomen. Desondanks werden op het validatieportaal ongeveer 175.000 records handmatig gevalideerd en op waarneming.nl tegen de 360.000.

Waarnemingen uit de jaarrond Tuinvogeltelling, die sinds begin 2017 worden geladen, kwamen deels nog steeds in de handmatige validatie. Deze doorvoer is nu gestopt.

Er zijn regelmatig overlegjes geweest tussen de twee validatoren die binnen het NDFD portaal valideren (SGC en V. de Boer) zoals over de jaarrond Tuintelling. Er zijn 37 landelijke validatoren actief, grotendeels op waarneming.nl. Op dit portaal is de achterstand veel kleiner. Deze mensen hebben onderling goed contact, maar de afstand tussen de twee portalen is nog groot.

2.14 Weekdieren

De validatie verloopt redelijk goed. Het team is uitgebreid met vijf mensen en heeft nu 18 validatoren. Met name mariene experts die zeeorganismen willen valideren.

Stichting Anemoon gaat niet meer via de bulk-loader invoeren, maar wil de streeplijsten omzetten in de verspreidingsatlas. Verspreidingsatlas.nl wordt door de gebruikers bij Anemoon als zeer stimulerend ervaren. Ook wordt verspreidingsonderzoek zoveel mogelijk overeenkomstig gedaan zoals bij FLORON.

Er zijn ongeveer 80.000 waarnemingen van de strandwerkgroep voorbereid om ingeladen te worden. Echter dit is een bewerkelijke stap en is de implementatie in verspreidingsatlas.nl gepland in 2018.

Er zijn aanpassingen gemaakt om de invoer van MOO-formulieren (Monitoring Onderwater Oever) makkelijker in te voeren. In 2018 vind een grote upload plaats.

ANEMOON promoot de invoerportalen via NatureToday. Ook de facebook waarnemingen worden getracht ingevoerd te krijgen via de portalen.

2.15 Zoogdieren

Het soortgroepcoördinatorschap is in 2017 overgedragen aan Maurice la Haye en later aan Glenn Lelieveld. Het validatieteam zoogdieren is in 2017 niet verder uitgebreid en bevat nu 17 mensen.

Er zijn ruim 6000 waarnemingen handmatig gevalideerd. Er is nog wel achterstanden. Minder eenvoudig te valideren waarnemingen worden direct overgedragen aan de betreffende soortspecialisten. Deze werkwijze werkt erg goed. Het onderlinge contact en de mogelijkheid tot overleg bij lastige determinaties verloopt prima. De zoogdier-validatoren kennen elkaar goed en hebben vertrouwen in elkaars expertise. Binnen het validatieteam worden onderlinge discussies gevoerd zoals over verzamelsoorten, sporenwaarnemingen. Een bijeenkomst in september ging niet door vanwege afmeldingen. Voor een follow-up was geen interesse waardoor sommige punten per mail zijn besproken.

Het valideren van geluidsfragmenten bij vleermuizen is zeer bewerkelijk en hier ligt dan ook de meeste achterstand. Er zijn veel wensen t.b.v. verbetering van het validatieportaal en deze zijn meegenomen in de wishlist van eind 2017 en worden zo goed mogelijk verwerkt.

De automatische validatie van vleermuizen blijft een aandachtspunt. En er ligt een achterstand bij foto-waarnemingen van o.a. bevers, reeën, hazen, herten en vleermuizen, en sporen.